

Aspergilloziste Erken Tanı ve Serodiagnoz

Dr Zekaver Odabaşı
Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi

Aspergilloziste Mortalite Düzeyleri

Type/site of aspergillosis	Number of cases	% Total patients	Case fatality rates
Pulmonary Aspergillosis			
Diffuse	1153	59.4	60.2
Localized	203	10.5	29.5
Sinusitis	52	2.7	26.1
Tracheobronchitis	44	2.3	37.5
Multisite	115	5.9	66.7
CNS and disseminated	175	9.0	88.1
Cutaneous and others	199	10.3	25.0
Total	1941	100.0	57.6

Antifungal Tedavi ve Mortalite

Antifungal treatment	Number of Patients	Case-fatality rates
AmB-D	559	64.8
Lipid form Am-B	325	50.6
Oral itraconazole	106	34.0
Any antifungal (kombinasyonlar dahil)	1102	55.2

Aspergillozun Erken Tanısının Önemi

- **İnvazif aspergillozun erken tanısı ile buna yönelik erken antifungal tedavi başlanması**
  - Antifungal tedavinin başarı şansını artırır
  - Prognozu iyi yönde etkiler

Aisner, Ann Internal Med, 1977

Von Eiff, Respiration, 1995

Caillot, J Clin Oncol, 1997

Tanı Yöntemleri

- **Histolojik tanı veya**
  - **Steril vücut sıvı / doku kültürü**
  - **Non-steril vücut sıvı / doku kültürü**
  - **Radyolojik görüntüleme; X-Ray, HRCT**
  - **Serolojik tanı yöntemleri;**
    - Galaktomannan antijen testi
    - Beta Glukan testi
    - PCR
- Altın Standart**

Tanı Yöntemleri

- **Histolojik tanı veya steril / non-steril vücut sıvısı veya doku kültürü**
  - Trombositopeni nedeni ile biyopsi imkanları sınırlı
  - **Açık Akciğer biyopsisi**; Fungal infeksiyon düşündürten CT bulgusu olan vakalarda yapıldığında < %50 vakada İFİ pozitif
  - **Transbronşial biyopsi**; Trombosit sayısı >50 bin ise
  - **CT - USG guided Trans-Thorasic byiopsi**; fungal infeksiyonları göstermede duyarlılık %70, PPV %100 **

* Kim, Annals of Hematology, 2002

** Nosari, Hematologica, 2003

Tanı Yöntemleri

- **Histolojik tanı veya steril / non-steril vücut sıvısı veya doku kültürü**
  - **Kan kültürü**; Vakaların %5 'inde pozitif olabilir
  - **Balgam kültürü**; duyarlılığı düşük
  - **Brobkoalveolar Lavaj (BAL) kültürü**; $\leq 50\%$ pozitif
  - **Respiratuar kültürler geç dönemde pozitifleşir !!!**
  - **Duyarlılık %56, PPV %63 (nötropenik hasta grubunda)**

Horwath J, Amer J Medicine, 1996

Singh N, Clin Infect Dis, 2001

Tanı Yöntemleri

- **Radyolojik Görüntüleme**
- **Konvansiyonel X-Ray grafi**
  - Febril nötropenik hastalarda Akciğer PA grafi %10 vakada pozitif iken aynı anda çekilen Toraks CT' de %50 vakada bariz veya şüpheli lezyon tespit edebilir
- **HRCT (high resolution computed tomography)**

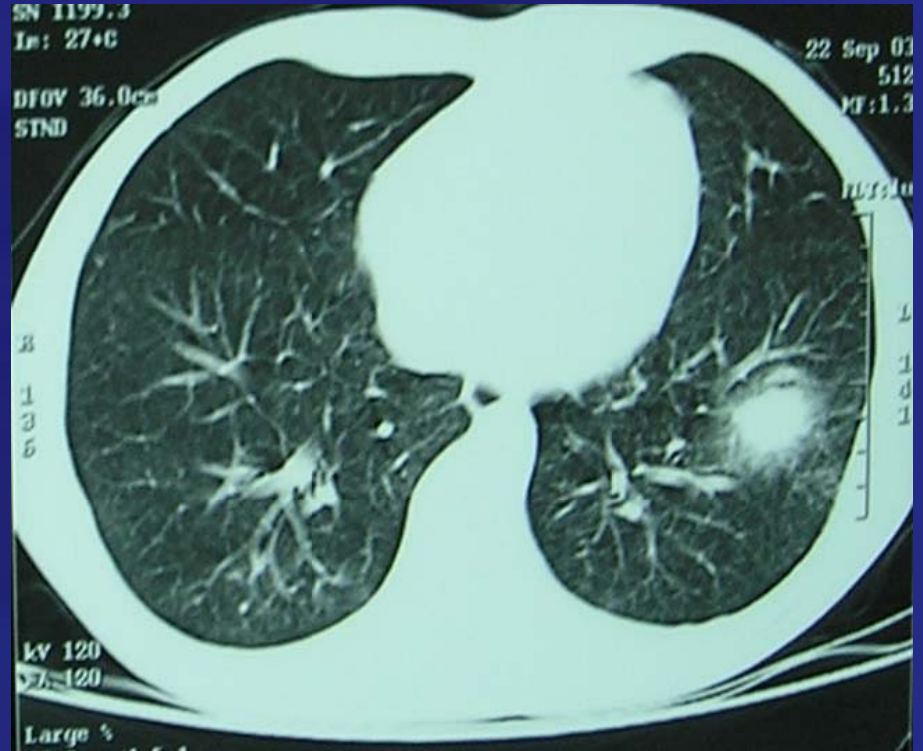
Nötropenik vakalarda empirik antibiyotiğe rağmen düşmeyen ateşin **72-96' ıncı saatinde** rutin öneriliyor

HRCT & Pulmoner Aspergilloz

- **Halo sign**
- Erken dönem bulgusu
- Nodül ve onu çevreleyen buzlu cam manzarası

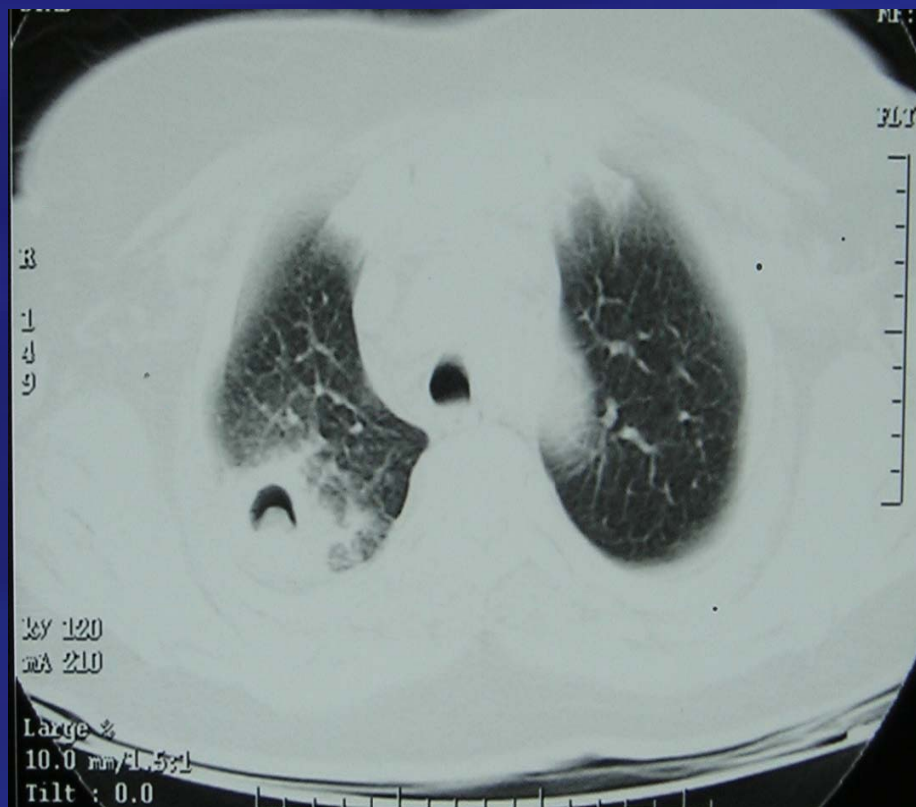
IPA / gün	Halo sign %
3	68
7	22
14	19

HRCT & Pulmoner Aspergilloz

- **Air-crescent sign**
- Geç dönem bulgusu
- Nodülde gelişen kavitasyona bağlıdır

IPA / gün	Air- crescent sign %
3	8
7	25
14	63

- **Serolojik tanı yöntemleri;**
  - Galaktomannan antijen testi
  - Beta Glukan testi
  - PCR

Galaktomannan Testi

- **Galaktomannan antijeni**, *Aspergillus* türleri ve diğer bazı küf mantarlarının hücre duvarında bulunur
- Aspergillus damar duvarlarını invaze etme eğiliminde olduğundan galaktomannan antijeni kana geçebilir
- GM antijeni **Latex Aglütinasyon** veya **ELISA** testi ile **serum, BAL, BOS, idrar**'da tespit edilebilmektedir
- ELISA yöntemini LA yöntemine göre daha etkindir

Verweij P, J Clin Microbiol, 1995

Stynen D, J Clin Microbiol, 1995

Galaktomannan Testi

- ELISA testinde fare EB-A2 monoklonal antikoru ile GM yan zinciri **(1→5)-β-D-galactofuranose** tespit edilir
- Testin İnvazif Aspergillus infeksiyonlarında
  - Duyarlılığı % 67 – 100
  - Özgüllüğü % 81 – 99
  - Yalancı pozitiflik % 6 – 14 (yetişkinlerde),
  - Pediatrik vakalarda % 80'lere varan yalancı pozitiflik

Maertens J, J Clin Microb, 1999 - Maertens J, Blood, 2001 - Sulahian A, Cancer, 2001

Williamson E, J Clin Pathol, 2000 - Swanink C, J Clin Microb, 1997 - Rohrlich P, Pdiatr Inf Dis J, 1996

Galaktomannan Testi

- Nötropenik vakalarda serumda **haftada iki kez** bakılması önerilmektedir
- İnvazif aspergillozun klinik bulguları ortaya çıkmadan ortalama **3-4 gün önce** pozitif sonuç verebilmektedir
- **Birden fazla sayıda pozitif ardışık serum örneği** olduğunda duyarlılık ve özgüllüğü oldukça artmaktadır
- İA'da serum GM düzey takibi, antifungal tedavinin başarısı ve prognoz açısından bilgi verebilir

Galaktomannan Testi

- **Yalancı pozitiflik**

- GM çeşitli besinlerde (tahıllar, besin katkı maddeleri) bulunabilir
- Guar gum
- Bazı antibiyotiklerde (tazocillin)
- Barsaklardan translokasyon
- *Bifidobacterium* türleri (süt ve süt ürünleri) çocuklardaki yüksek yalancı pozitiflikten sorumlu

Galaktomannan Testi

- **Yalancı Negatiflik**

- Anti-aspergillus antikor varlığı yalancı negatifliğe sebep olabilir
- Testin cutt-off değerlerinin düşürülmesi yalancı negatifliği azaltmaktadır
- <1 ng/ml = negatif, $1-1.5$ ng/ml indeterminate, >1.5 ng/ml ise pozitif
- Son önerilen pozitif cutt-off değeri **0.5-0.7 ng/ml**

PCR

- PCR ile fungal DNA yapıları **serum, BAL** vb örneklerde tespit edilebilir
- Pan-fungal primerler (örneğin **18s ribozomal DNA**) ya da *Aspergillus* gibi belli bir türe yönelik primerler kullanılabilir
- Deneme sürecinde, henüz pratik kullanıma giren **standart bir PCR protokolü yok**
- PA tanısına yönelik çalışmalarda testin
  - **duyarlılığı %75-100,**
  - **özgüllüğü %90' ların üzerinde bulunmuştur**

Hebarth H, J Infect Dis, 2000

Lass-Flori C, Brit J Haematol, 2001

PCR

- Haftada iki kez veya daha fazla sıklıkta serum örneği
- Klinik infeksiyon başlamadan ortalama **9 gün önce** testin pozitifleşmeye başladığı gösterilmiştir
- Yüksek yalancı pozitiflik ve düşük **PPV (%42-44)**
- Yalancı pozitiflik özellikle BAL'da fungal kolonizasyon nedeni ile daha sık olmaktadır
- Cansız Aspergillus hücreleri de yalancı pozitifliğe sebep olabiliyor
- RT-PCR yöntemi; fungal yük kantitatif ölçülebilir ancak yalancı pozitiflik sorunu devam ediyor

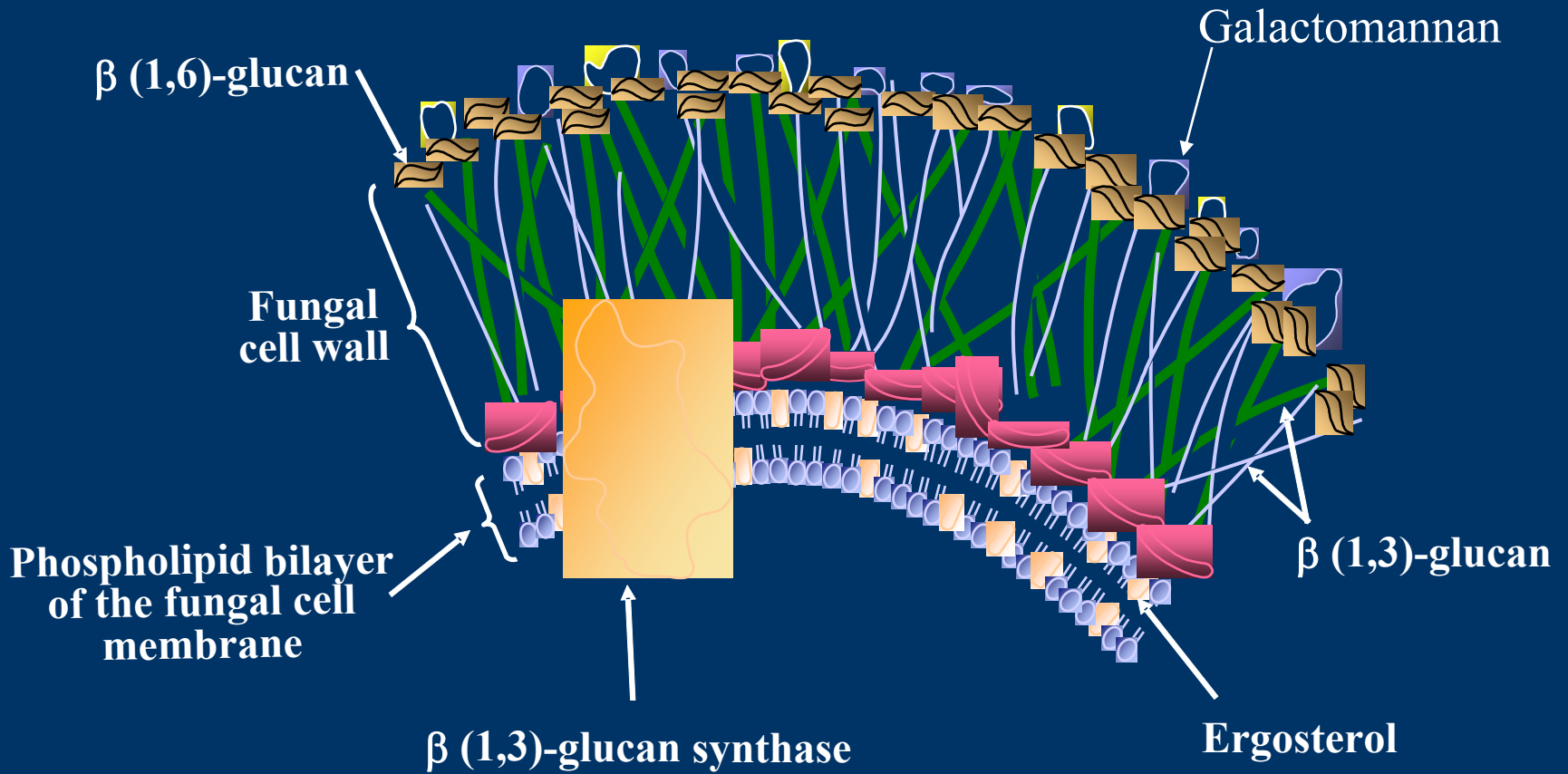
Raad I, Chest, 2002

Kami M, Clin Infect Dis, 2001

Beta Glukan Testi

- **(1→3)-β-D-glucan** *Candida* ve *Aspergillus* türleri başta olmak üzere bir çok maya ve küf mantarının hücre duvar yapısında bulunur

Fungal Hücre Duvarı

Beta Glukan Testi

- **Horseshoe crab** olarak bilinen deniz canlısının kan hücrelerinden (Amebocyte) elde edilen **Limulus lizat'** ın *beta* glukan ile reaksiyonu temeline dayanır
- Limulus lizat'da bulunan
  - Faktör B ve C endotoksinlerle reaksiyon verir
  - Faktör G ise beta glukanla reaksiyon verir

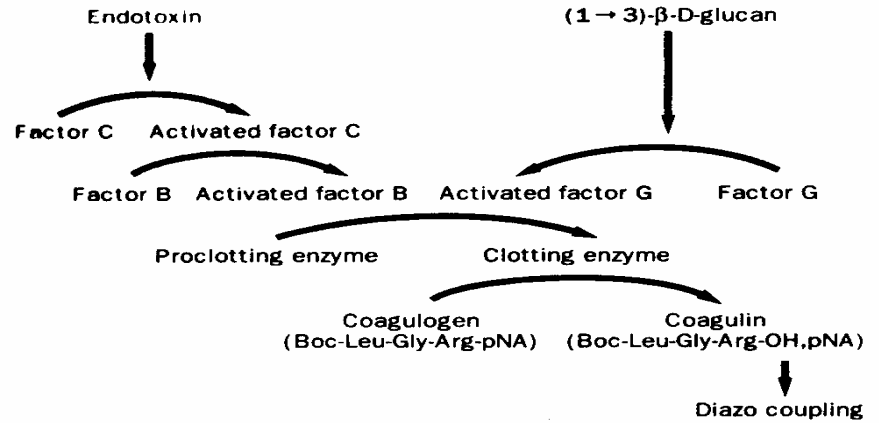
Beta Glukan Testi

Horseshoe Crab

Conventional limulus test

G-test

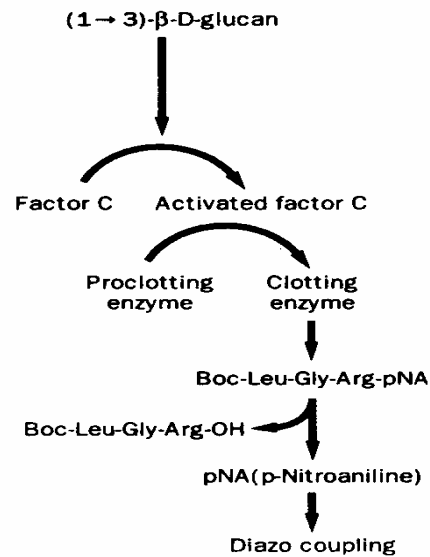

Figure 1: Principle of G test and conventional limulus test

Limulus test reacts to both endotoxin and (1→3)-β-D-glucan, whereas G test reacts to the glucan only.

Beta Glukan Testi

Diagnostik Spektrum; Maya Türleri

Isolates (n)	mean BG (pg/ml)	range of BG (pg/ml)
<i>C. krusei</i> (4)	3282	(2858-3666)
<i>C. glabrata</i> (5)	2939	(1544-3765)
<i>C. dubliniensis</i> (3)	2009	(849-3258)
<i>C. parapsilosis</i> (3)	1946	(1621-2222)
<i>Blastoschizomyces capitatus</i> (1)	1859	
<i>Saccharomyces cerevisiae</i> (4)	1794	(1468-2336)
<i>C. tropicalis</i> (4)	1708	(1093-2283)
<i>C. albicans</i> (5)	1518	(1141-1992)
<i>Rhodotorula rubra</i> (3)	1392	(1174-1815)
<i>Trichosporon asahii</i> (3)	1316	(1130-1660)
<i>C. lusitaniae</i> (4)	1201	(414-3022)
<i>Hansenula anomala</i> (1)	670	
<i>Cryptococcus neoformans</i> (2)	209	(153-265)

Diagnostik Spektrum; Küf Mantarları

species (n)	Mean BG	BG range (pg/ml)
<i>Bipolaris spicifera</i> (4)	3452	(2747-4389)
<i>Sporothrix schenckii</i> (3)	3138	(2891-3633)
<i>Penicillium marneffeii</i> (3)	2032	(1685-2297)
<i>Wangiella dermatitidis</i> (5)	2025	(1320-2774)
<i>Aspergillus</i> spp. (12)	1915	(1311-2480)
<i>Paecilomyces</i> sp. (4)	1729	(1199-2539)
<i>Scopulariopsis brevicaulis</i> (1)	1446	
<i>Basidiobolus ranarum</i> (1)	1418	
<i>Fusarium</i> spp. (6)	1415	(952-1860)
<i>Phialophora verrucosa</i> (5)	1140	(1062-1281)
<i>Acremonium</i> spp. (3)	1014	(625-1402)
<i>Exophiala jeanselmei</i> (5)	993	(593-1650)
<i>Madurella mycetomatis</i> (3)	634	(594-655)
<i>Fonsecaea pedrosoi</i> (4)	551	(423-727)
<i>Scedosporium prolificans</i>	380	(231-652)
<i>Rhizomucor pusillus</i> (2)	302	(191-412)
<i>Scedosporium apiospermum</i> (4)	158	(118-188)
<i>Rhizopus arrhizus</i> (2)	149	(89-209)
<i>Pseudallescheria boydii</i> (4)	124	(139-174)
<i>Mucor</i> sp. (2)	121	(111-131)
<i>Cunninghamella bertholletiae</i> (4)	111	(91-127)
<i>Absidia corymbifera</i> (2)	47	(43-40)
RPMI+H ₂ O	40	40

Beta Glukan Testi

- İlk geliştirilen test Japonya orijinli **Fungitec-G™** beta glukan testidir (Seikagaku Corporation, Japan)
- Bu test ile 1995'te hematolojik maligniteli hastalarda yapılan bir çalışmada
  - **duyarlılığı %90**
  - **özgüllüğü %100**
  - **Japonya dışında kullanıma girmedi**

Beta Glukan Testi

- ABD orijinli **GlucateLL™** (Associates of Cape Cod, US) ile AML grubu nütropenik hastalarda yapılan iki çalışmada
  - Duyarlılık %100
  - Özgüllüğü %80-94
  - NPV %100
  - İki veya daha fazla ardışık serum örneği pozitif ise özgüllüğü %100, PPV %98-100'e çıkmaktadır
  - Fungal infeksiyonların klinik tanısından **ortalama 4-12 gün önce** test pozitifleşmektedir
  - *Candida*, *Aspergillus*, *Fusarium* ve *Trichosporon* spp gibi farklı etkenlere bağlı İFİ'ler gösterilebilmiştir.

Beta Glukan Testi

Beta G testi ve EORTC-MSG kriterlerinin Korelasyonu

IFI	Certainty	Organisms	BG (+)*	BG (-)
Fungemia (8)**	Proven	<i>C. glabrata</i> (4), <i>C. tropicalis</i> (1), <i>C. krusei</i> (1), <i>Fusarium spp.</i> (1) <i>T. beigelii</i> (1)	8	0
Pneumonia (2)	Probable	<i>Aspergillus terreus</i> and <i>C. albicans</i> (1), <i>Fusarium spp.</i> (1)	2	0
Pneumonia (15)	Possible	<i>C. glabrata</i> (1), <i>C. albicans</i> (1), <i>unknown etiology</i> (13)	9	6
none (73)	none		6	67

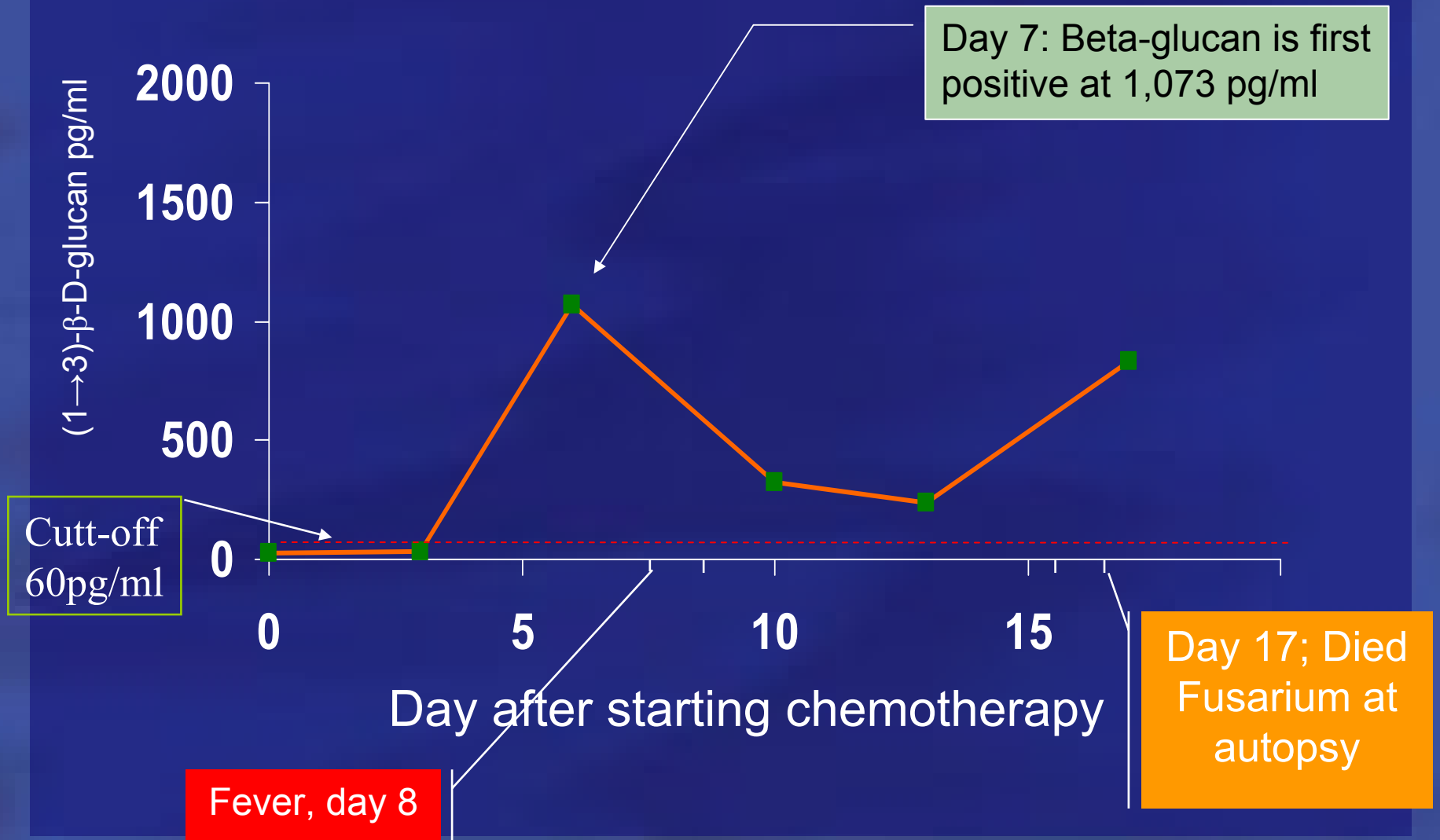
* BG(+) - any beta glucan value of = or > 60 pg/ml

** (n)-number of patients

Beta Glukan Testi

- Yalancı pozitiflik deęerleri oldukça dūşüktür ($\leq \%7$)
- Test iki saatte 5 mikrolitre serum ile yapılabilmektedir
- Selüloz hemodiyaliz membranları ve İmmünglobulin preparatları yalancı pozitifliğe sebep olabilir
- Dezavantajı; bir mantar türüne **SPESİFİK olmaması**
- Hücre duvarlarında çok düşük düzeyde BG olan Zygomycetes ve Cyptococcus infeksiyonlarında test sonucu genelde negatiftir

Beta Glukan Testi

ÖZET

- Henüz yeterli klinik data olmasada serolojik testler invazif aspergillozun **ERKEN** tanısında ümit verici görünüyor
- Bu testlerin etkinliğini gösteren **PROSPEKTİF** çalışmalara ihtiyaç var
- Uzun vadede serolojik testler özellikle yüksek riskli hasta gruplarında “**DESTEKLEYİCİ**” tanı yöntemi olarak kullanıma girebilir

Aspergillus İnfeksiyonlarında Antifungal Duyarlılık Testleri

Antifungal Duyarlılık Testi

- **NCCLS M38-A** (National Committee for Clinical Laboratory Standards)
- **Filamentous fungus**'lar için geliştirilmiş sıvı besiyeri duyarlılık testi standartları
- In-vitro çok merkezli çalışmalar ve bunların hayvan modelleri ile korelasyonu sonucu geliştirildi
- Kullanılan antifungaller;
  - **Amphotericin B**
  - **Itraconazole**
  - **Flucytosine**
  - **Fluconazole**

Antifungal Duyarluluk Testi

- **Metod**; Makro veya Mikro dilüsyon
- **İnokulum hazırlanması**; spektrofotometrik olarak 0.09-0.11 OD veya % 80-82 T
- **İnokulum konsantrasyonu**; $0.4-5 \times 10^4$ cfu/ml
- **Test medium**; RPMI 1640
- **Buffer**; MOPS
- **pH**; 7.0
- **İnkübasyon sıcaklığı**; 35 °C,
- **İnkübasyon süresi**; 48 saat

Antifungal Duyarlılık Testi

- **MIC tespiti (end-point)**
- **MIC-0**; gözle görülür üreme yok (%100 inhibisyon)
- **MIC-2**; %50 ve üzerinde inhibisyon
- **Amphotericin B**; MIC-0
- **Flucytosine**; MIC-2
- **Itraconazole, Voriconazole, Ravuconazole ve Posaconazole**; MIC-0
- **Kalite kontrol izolatları**; *Aspergillus fumigatus* (ATCC 204305), *A. Flavus* (ATCC 204304), *Candida parapsilosis* (ATCC 22019), *C. krusei* (ATCC 6258)

Sonuçların yorumlanması; **Amphotericin B**

- *Aspergillus* spp için MIC dağılımı 0.5-2 µg/ml
- *A. Terreus* MIC > 2 µg/ml
- İnvazif aspergilloz nedeni ile AmB tedavisi verilen 28 hastada MIC değerleri 2 µg/ml' nin üzerinde seyreden vakalarda tedavinin başarısız olduğu gösterilmiş

Sonuçların yorumlanması; **Itraconazole**

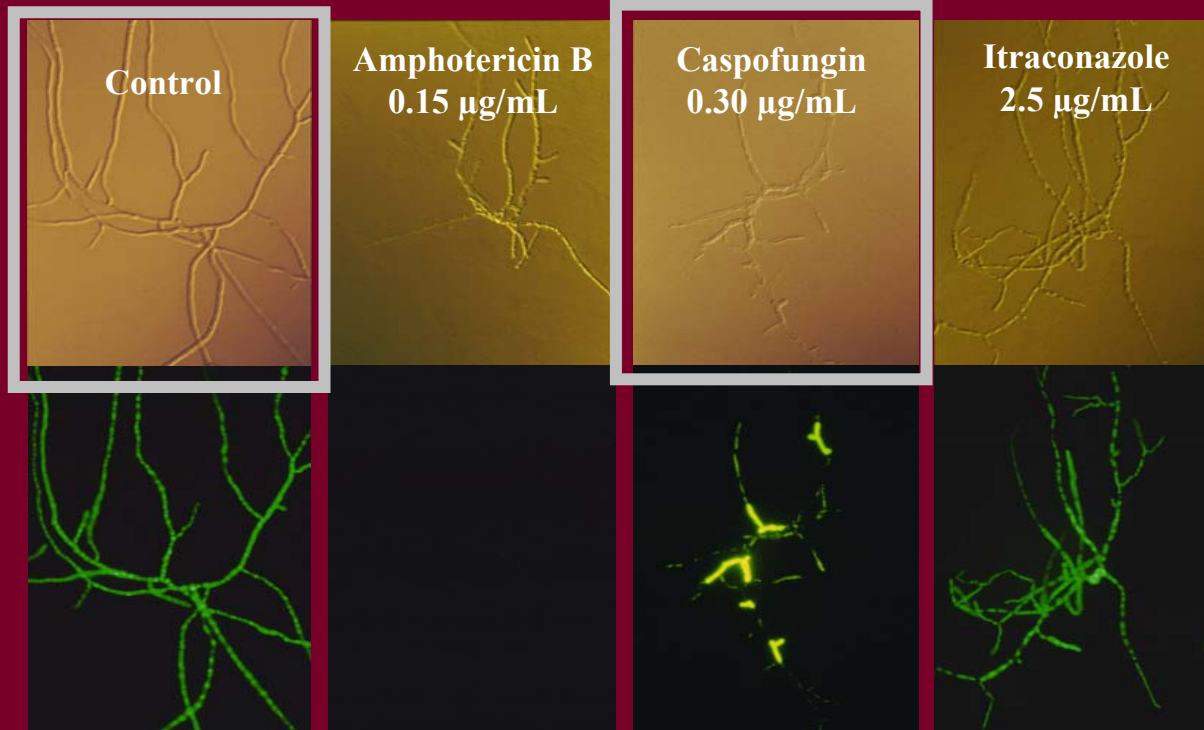
- **MIC > 8** µg/ml olan izolatlarda klinik direnç sözkonusu
- Voriconazole, Posaconazole ve Ravuconazole için henüz belirlenen bir cutt-off değeri yok
- Itra dirençli izolatlarda Vori çapraz direnci olabilir

Sonuçların yorumlanması; EKİNOKANDİNLER; **Caspofungin, Anidulafungin, Micafungin**

- Ekinokandinlerin filamentöz küf mantarlarına karşı duyarlılığına yönelik henüz NCCLS bazında bir standart oluşturulmamıştır
- **MEC (Minimum Effective Concentration);**
Ekinokandin ajanların mikroskopik olarak küf mantarları üzerindeki morfolojik etkilerini değerlendirir
- Kalsik MIC sonuçlarına göre MEC değerlerinin daha tutarlı ve klinik sonuçlarla korele olduğu gösterilmiştir
- Genel olarak 2 µg/ml ve altında MIC değerlerine sahip izolatlar Caspofungine duyarlı kabul edilmektedir

Minimum Efektif Konsantrasyon

Viabel Stain — Caspofungin Halts Growth of *Aspergillus fumigatus*

Data on file, MSD; Bowman JC *Antimicrob Agents Chemother* 2002;46(9):3001–3012.

Antifungal Duyarlılık Testi

Alternatif olarak denenen metodlar

- **Spectrophotometric endpoint determination**
- **Colorimetric endpoint determination**
- **Stable agar gradient MIC test (E test)**
- **Disk diffusion test (caspofungin)**
- **Glucose consumption**
- **Ergosterol quantitation**
- **Flow cytometry**
- **Alternative medium for AmB testing (AM3 media)**

TEŞEKKÜRLER